

ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพ
ชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

The relationship between good governance and the quality of life
development of people in subdistrict administrative
organizations, Loei Province

ญาติมา นุชแดง

Yatima Nutdaeng

ธิตียา พงษ์พานิชธาตา

Thitiya Phongpanichthada

ณัฐวรรณ สาสิงห์

Nattawan Sasing

คณะรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยกรุงเทพธนบุรี

Faculty of Political Science, Bangkokthonburi University

E-mail: Thitiya.kh@bkkthon.ac.th

Received: 3 April 2025; Revised: 6 August 2025; Accepted: 11 August 2025

บทคัดย่อ

บทความวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ระดับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 2) ระดับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย คือประชาชนและเจ้าหน้าที่ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย จำนวน 400 ราย โดยการสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น เก็บข้อมูลด้วยแบบสอบถาม สถิติที่ใช้วิเคราะห์ข้อมูลได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน

ผลการวิจัยพบว่า 1) องค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก 2) องค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก 3) ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.741$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

คำสำคัญ: ความสัมพันธ์การบริหารงาน, หลักธรรมาภิบาล, การพัฒนาคุณภาพชีวิตประชาชน

Abstract

This research article aimed to 1) study the main components of good governance in the administration of sub-district administrative organizations in Loei Province, 2) study the main components of the development of people's quality of life resulting from the implementation of good governance principles of sub-district administrative organizations in Loei Province, and 3) study the relationship between the implementation of good governance principles and the development of people's quality of life in sub-district administrative organizations in Loei Province. The sample group used in the research was 400 people and officers in sub-district administrative organizations in Loei Province by stratified random sampling. Data were collected by using questionnaires. The statistics used for data analysis were percentage, mean, standard deviation, and Pearson's product moment correlation coefficient.

The research results found that 1) the main components of good governance in the administration of the sub-district administrative organizations in Loei Province were at a high level overall. 2) The main components of the development of people's quality of life resulting from the operations in accordance with the principles of good governance of the sub-district administrative organizations in Loei Province were at a high level overall. 3) The results of the analysis of the relationship between the operations in accordance with the principles of good governance and the development of people's quality of life in the sub-district administrative organizations in Loei Province were overall positively related at a high level ($r = 0.741$) at a statistical significance level of .01

Keywords: Management Relationship, Good governance, Quality of life development

บทนำ

ในยุคปัจจุบัน โลกได้เผชิญกับกระแสโลกาภิวัตน์อย่างเข้มข้น ส่งผลให้การบริหารจัดการภาครัฐและภาคธุรกิจจำเป็นต้องปรับตัวให้เท่าทันต่อความเปลี่ยนแปลงที่เกิดขึ้นทั่วโลก หนึ่งในแนวคิดสำคัญที่ถูกนำมาใช้เพื่อรองรับความเปลี่ยนแปลงนี้ คือ "ธรรมาภิบาล" หรือการบริหารจัดการที่ดี ซึ่งมุ่งเน้นความโปร่งใส การมีส่วนร่วม ความรับผิดชอบ และความยุติธรรมในการดำเนินงาน (วิชา คำพูน, 2564)

ธรรมาภิบาลมีบทบาทสำคัญต่อการพัฒนาองค์กรและระบบการเมืองการปกครองในระดับมหภาค โดยเฉพาะในบริบทของเศรษฐกิจที่มีความเชื่อมโยงและพึ่งพาอาศัยกันสูง การดำเนินกิจกรรมในประเทศหนึ่งสามารถส่งผลกระทบต่ออีกประเทศหนึ่งได้โดยตรง การบริหารจัดการที่ยึดหลักธรรมาภิบาลจึงเป็นการสร้างระบบการทำงานที่มีความตระหนักถึงผลกระทบที่อาจเกิดขึ้นต่อผู้มีส่วนได้ส่วนเสียในทุกระดับ โดยเฉพาะประชาชนในฐานะศูนย์กลางของการพัฒนา หากต้องการให้ประเทศมีความเจริญเติบโตอย่างยั่งยืน การดำเนินงานของภาครัฐและภาคธุรกิจจำเป็นต้องคำนึงถึงผลกระทบทั้งในด้านเศรษฐกิจ สังคม และสิ่งแวดล้อมควบคู่กัน การบริหารงานที่มีธรรมาภิบาลจึงมิใช่เพียงแนวทางในการเพิ่มประสิทธิภาพขององค์กรเท่านั้น หากแต่เป็นเครื่องมือสำคัญในการสร้างความมั่นคงและความยั่งยืนให้แก่ประเทศในระยะยาว (ณัฐกานต์ ศิริพงษ์, 2563)

ความสำคัญกับหลักธรรมาภิบาลของการปกครองในประเทศไทย ซึ่งในการบริหารงานด้วยหลักธรรมาภิบาลนับว่าเป็นสิ่งที่ทุกหน่วยงาน และทุกองค์กรไม่สามารถปฏิเสธที่จะนำมาสู่การปฏิบัติได้ เพราะการบริหารจัดการที่ดี หรือหลักธรรมาภิบาลนี้ได้นำมาซึ่งการพัฒนาองค์กรและเป็นการทำงานที่มีระบบอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งหลักธรรมาภิบาลของการปกครองได้บัญญัติไว้ในกฎหมายรัฐธรรมนูญ เป็นกฎหมายสูงสุดของประเทศ นอกจากนั้นยังได้นำมาบรรจุไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติฉบับที่ 13 (พ.ศ.2566-2570) (สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2565) ในส่วนที่ 4 ยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ และยุทธศาสตร์ที่ 6 การบริหารจัดการในภาครัฐการป้องกันการทุจริตประพฤติมิชอบ รัฐบาลเป็นผู้นำในการวางนโยบายขับเคลื่อนประเทศ การดำเนินนโยบายด้านต่างๆ ภายใต้กฎหมาย เพื่อลดความเหลื่อมล้ำในสังคมด้วยถึงแม้ประเทศไทยได้นำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในภาครัฐและภาคเอกชนเป็นเวลาพอสมควร แต่ไม่สามารถที่จะแก้ไขปัญหาหลายอย่างที่เกิดขึ้นในสังคมไทยได้ทั้งหมด เพียงแต่ทำให้ปัญหาเหล่านั้นเบาบางลงแต่ถือเป็นเป้าหมายที่ประเทศไทยจะต้องเดินไปถึงและยังต้องพัฒนาหลักธรรมาภิบาลควบคู่ไปกับการพัฒนาระบบประชาธิปไตย ซึ่งหลักการสากลของธรรมาภิบาลเป็นหลักการที่สำคัญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ.2560 (กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น, 2562) หน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีอำนาจที่เป็นอิสระ (Autonomy) สามารถปฏิบัติหน้าที่ตามความเหมาะสมภายใต้ขอบเขตอำนาจของหน่วยการปกครองส่วนท้องถิ่นและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งแตกต่างกันตามลักษณะความเจริญความสามารถของประชาชนในท้องถิ่นนั้นๆ รวมทั้งนโยบายหลักการกระจายอำนาจและกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน ส่งเสริมให้องค์การบริหารส่วนตำบลดำเนินการตามแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐโดยมุ่งเน้นคุณธรรม และจริยธรรมหน่วยงานการปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องมีสิทธิตามกฎหมาย (Legal Rights) (กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น, 2562) พร้อมทั้งการวางมาตรการรองรับการกระจายอำนาจ และแบ่งภารกิจรับผิดชอบที่เหมาะสมระหว่างส่วนกลางและส่วนภูมิภาคกับท้องถิ่น พร้อมทั้งให้ความสำคัญกับการพัฒนาตามแนวทางธรรมาภิบาลในระดับสากล (สุมาภรณ์ แซ่ลี้, 2561)

องค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) เป็นหน่วยงานราชการบริหารส่วนท้องถิ่นที่จัดตั้งขึ้นในเขตชุมชนชนบท ดังนั้น จึงเป็นเครื่องมือที่สำคัญในการปกครองท้องถิ่นของชนบทไทย ซึ่งแต่เดิมมีรูปแบบการบริหารงานแบบสภา เรื่อง ระเบียบบริหารราชการส่วนตำบลและหมู่บ้าน โดยมีวัตถุประสงค์ที่จะเปิดโอกาสให้ราษฎรได้เข้ามามีส่วนร่วมในการบริหารงานของตำบลและหมู่บ้านทุกอย่างเท่าที่จะเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นและราษฎรเป็นส่วนรวม ซึ่ง ทำให้มีการปรับฐานะการบริหารงานในระดับตำบล โดยการเปลี่ยนแปลงรูปแบบใหม่ของสภาตำบลทั่วประเทศเป็นรูปแบบองค์การบริหารส่วนตำบล (โกวิทย์ พวงงาม, 2557)

ในการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนเป็นหนึ่งในเป้าหมายหลักขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่จะตอบสนองความต้องการของประชาชนและสร้างความเป็นอยู่ที่ดีอย่างยั่งยืนให้กับชุมชนเพราะทรัพยากรมนุษย์มีความสำคัญมากในการที่จะขับเคลื่อนประเทศให้มีการพัฒนาทั้ง ด้านสังคม เศรษฐกิจ และการเมือง การนำหลักการธรรมาภิบาลมาประยุกต์ใช้ในการดำเนินงานยุทธศาสตร์การพัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนนั้น จึงมีความสำคัญอย่างยิ่ง โดยเฉพาะในจังหวัดเลย ที่มีลักษณะภูมิประเทศที่หลากหลาย มีภูเขาล้อมรอบตัวเมือง ลักษณะเป็นแอ่งกระทะ มีโครงสร้างทางสังคมแบบจารีตประเพณี คนพื้นเมืองส่วนใหญ่จะต่างจากคนภาคตะวันออกเฉียงเหนือทั่ว ๆ ไป ซึ่งมีเชื้อสายชาวลาวเวียงจันทน์และชาวลาวจำปาศักดิ์ แต่เป็นเชื้อสายชาวลาวหลวงพระบาง จึงมีประเพณี ศิลปะ และวัฒนธรรมหลายอย่างที่มีลักษณะเฉพาะ แตกต่างจากจังหวัดอื่น ๆ ในภาคอีสานของประเทศไทย มีโครงสร้างเศรษฐกิจขึ้นอยู่กับ สาขาเกษตรกรรม รองลงมา คือ สาขาการขายส่ง ขายปลีก สาขาการศึกษา การนำหลักการธรรมาภิบาลมาใช้ในการดำเนินงานยุทธศาสตร์พัฒนาประเทศ เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนจะช่วยให้การ

ดำเนินงานเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพและเป็นธรรม รวมทั้งส่งเสริมความเชื่อมั่นและความร่วมมือจากประชาชนในชุมชน เพื่อนำข้อค้นพบของการวิจัยมาบริหารจัดการที่ดีในสังคมไทย ซึ่งผลที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้จะเป็นประโยชน์ต่อแนวทางการพัฒนาและแก้ไขปัญหาต่างๆ ในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย เพื่อพัฒนาสังคมไทยอย่างยั่งยืนต่อไป

วัตถุประสงค์การวิจัย

- 1) ศึกษาระดับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย
- 2) ศึกษาระดับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย
- 3) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีลำดับขั้นตอนและวิธีการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ประชากรกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรในการวิจัยในครั้งนี้ คือ ประชาชนที่อาศัยอยู่จังหวัดเลย ทั้งหมด 14 อำเภอ และในการปกครององค์การบริหารส่วนตำบล 71 แห่ง จำนวนประชากร 638,732 คน (สำนักงานสถิติจังหวัดเลย, 2566) กำหนดกลุ่มตัวอย่างด้วยวิธีของ Yamane (1973) โดยกำหนดระดับความเชื่อมั่น 95% และค่าคลาดเคลื่อนของข้อมูลเท่ากับ 0.05 ได้ขนาดกลุ่มตัวอย่าง จำนวน 400 คน ใช้การสุ่มตัวอย่างแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) โดยจัดแบ่งตามจำนวนตำบลในแต่ละอำเภอ ทั้ง 14 อำเภอ รวม 71 แห่ง แห่งละ 5 - 6 คน จนได้กลุ่มตัวอย่างครบตามจำนวน 400 คน

2. เครื่องที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยสร้างเครื่องมือโดยศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้องมาใช้เป็นแนวทางในการสร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่

- 1) ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะคำถามเป็นแบบเลือกตอบ (Check list)
- 2) ข้อมูลเกี่ยวกับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีคิดของลิเคิร์ท (Likert's Scale)
- 3) ข้อมูลเกี่ยวกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ลักษณะคำถามเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า 5 ระดับ (Rating scale) ตามวิธีคิดของลิเคิร์ท (Likert's Scale)

3. การตรวจสอบเครื่องมือและผล

- 1) ผู้วิจัยได้ทดสอบความเที่ยงตรงและความน่าเชื่อถือ ก่อนนำแบบสอบถามไปดำเนินการเก็บข้อมูล โดยได้นำแบบสอบถามให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคำถาม เพื่อให้ครอบคลุมเนื้อหาที่ต้องการศึกษา
- 2) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามให้กลุ่มตัวอย่างที่มีลักษณะใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่างที่ผู้วิจัยใช้ในการศึกษา จำนวน 30 คน เพื่อตรวจสอบหาความเชื่อมั่น (Reliability) และใช้การคำนวณหาค่าสัมประสิทธิ์

แอลฟา (Cronbach's Alpha) โดยหลักของการบริหารธรรมาภิบาลและคุณภาพชีวิตของประชาชน มีค่าเท่ากับ 0.865

4. วิธีการเก็บรวบรวมข้อมูล

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้จะดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามและคัดเลือกผู้ช่วยเก็บข้อมูลจำนวน 10 คน โดยชี้แจงการเก็บข้อมูลแก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล ให้ดำเนินการเก็บข้อมูลในกลุ่มตัวอย่างตามวันเวลาที่นัดหมาย ตรวจสอบความถูกต้อง ความครบถ้วนของแบบสอบถาม และนำไปทำการวิเคราะห์ทางสถิติต่อไป

5. การวิเคราะห์ผลการวิจัย

ใช้การวิเคราะห์สถิติเชิงพรรณนา (Descriptive Statistics) ได้แก่ การแจกแจงความถี่ (Frequency) ค่าร้อยละ (Percentage) ค่าเฉลี่ย (Mean) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation) ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Correlation Coefficient)

ผลการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้มีผลการวิจัยตามวัตถุประสงค์การวิจัย ดังนี้

1) ผลการวิเคราะห์ปัจจัยส่วนบุคคลของกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้โดยการแจกแจงความถี่ (Frequency) และหาร้อยละ (Percentage) พบว่า ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 248 คน คิดเป็นร้อยละ 62.00 มีอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 157 คน คิดเป็นร้อยละ 39.25 มีสถานะสมรส จำนวน 301 คน คิดเป็นร้อยละ 75.25 มีระดับการศึกษามัธยมศึกษา จำนวน 163 คน คิดเป็นร้อยละ 40.75 มีรายได้ต่อเดือนในครอบครัว 15,000 – 30,000 บาท จำนวน 214 คน คิดเป็นร้อยละ 53.50

2) ผลการวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลกับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

ตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลกับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

หลักธรรมาภิบาล	$\bar{X}$	S.D.	ระดับ	ลำดับ
หลักคุณธรรม	4.01	0.67	มาก	2
หลักนิติธรรม	4.13	0.45	มาก	1
หลักโปร่งใส	3.52	0.73	มาก	5
หลักการมีส่วนร่วม	3.84	0.81	มาก	3
หลักความรับผิดชอบ	3.67	0.77	มาก	4
หลักความคุ้มค่า	3.38	0.63	ปานกลาง	6
ค่าเฉลี่ยรวม	3.75	0.67	มาก	
การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน				
ด้านสุขภาพ	3.45	0.67	มาก	4
ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่	3.41	0.46	มาก	5

ด้านการศึกษา	3.72	0.78	มาก	3
ด้านเศรษฐกิจ	4.11	0.54	มาก	1
ด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม	3.87	0.62	มาก	2
ค่าเฉลี่ยรวม	3.71	0.61	มาก	

จากตารางที่ 1 แสดงผลการวิเคราะห์ระดับองค์ประกอบหลักของการบริหารธรรมาภิบาลกับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า หลักนิติธรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.13$) รองลงมา หลักคุณธรรม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.01$) หลักการมีส่วนร่วม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.84$) หลักความรับผิดชอบ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.67$) และหลักความคุ้มค่า มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับปานกลาง ($\bar{X} = 3.38$)

2) การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้านโดยเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย พบว่า ด้านเศรษฐกิจมีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.11$) รองลงมา ด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.87$) ด้านการศึกษา มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.72$) ด้านสุขภาพ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.45$) และด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ มีระดับความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.41$)

3) การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

ตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการทำงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย

การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาล	การพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชน					
	ด้านสุขภาพ	ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่	ด้านการศึกษา	ด้านเศรษฐกิจ	ด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม	ภาพรวมคุณภาพชีวิตของประชาชน
หลักคุณธรรม	.712**	.615**	.547**	.761**	.646**	.665**
หลักนิติธรรม	.846**	.883**	.890**	.864**	.874**	.828**
หลักโปร่งใส	.715**	.751**	.638**	.860**	.863**	.759**
หลักการมีส่วนร่วม	.547**	.816**	.808**	.814**	.622**	.752**
หลักความรับผิดชอบ	.732**	.651**	.716**	.727**	.814**	.788**

หลักความคุ้มค่า	.761**	.724**	.874**	.622**	.528**	.623**
ภาพรวมระดับธรรมาภิบาล	.744**	.750**	.628**	.652**	.684**	.741**

**มีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางที่ 2 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.741$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ซึ่งเมื่อพิจารณารายละเอียดพบว่า การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล โดยรวมมีความสัมพันธ์กับคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย รายด้าน โดยมีความสัมพันธ์เชิงบวกเหมือนกันหมด ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมี 2 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง คือ ด้านสุขภาพ ($r = 0.744$) ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ($r = 0.750$) และ 3 ด้านที่มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ ด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม ($r = 0.684$) ด้านเศรษฐกิจ ($r = 0.652$) และด้านการศึกษา ($r = 0.628$) นอกจากนี้การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลทุกด้านยังมีความสัมพันธ์เชิงบวกกับคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวม อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยมี 4 ด้าน ที่มีความสัมพันธ์ในระดับสูง คือ หลักนิติธรรม ($r = 0.828$) หลักความรับผิดชอบ ($r = 0.788$) หลักโปร่งใส ($r = 0.759$) หลักการมีส่วนร่วม ($r = 0.752$) และอีก 2 ด้าน มีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง คือ หลักคุณธรรม ($r = 0.665$) หลักความคุ้มค่า ($r = 0.623$) ซึ่งเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านสามารถสรุปได้ดังนี้

1) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ด้านสุขภาพ โดยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุดคือ หลักนิติธรรม มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.846$)

2) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ โดยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุดคือ หลักนิติธรรม มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.883$)

3) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ด้านการศึกษา โดยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุดคือ หลักนิติธรรม มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.890$)

4) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ด้านเศรษฐกิจ โดยการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุดคือ หลักนิติธรรมมีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.864$)

5) การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม โดยผลการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สันสูงสุดคือ หลักนิติธรรม มีค่าความสัมพันธ์ในระดับสูง ($r = 0.874$)

อภิปรายผล

1) ระดับองค์ประกอบหลักการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.75$) และการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนที่เกิดจากการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์การบริหารส่วนตำบล โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 3.71$) ซึ่ง

องค์การบริหารส่วนตำบลมีการบริหารงานให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลจึงทำให้เกิดการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดเลย และสอดคล้องกับงานวิจัย วิวัฒน์ บุญเกษม (2565) ได้ศึกษาเรื่อง การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี ผลการศึกษา พบว่าการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนนทบุรี โดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก เรียงค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ หลักความเสมอภาค หลักประสิทธิภาพ หลักคุณธรรมจริยธรรม หลักประสิทธิภาพ หลักการกระจายอำนาจ หลักความโปร่งใส หลักรับผิดชอบสามารถตรวจสอบได้ หลักการตอบสนอง หลักนิติธรรม และหลักการมีส่วนร่วม ตามลำดับ

2) ความสัมพันธ์ระหว่างการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.741$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แสดงให้เห็นว่าการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนอาจเป็นเพราะว่าองค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) มีความใกล้ชิดกับประชาชนมากที่สุดดังนั้นในการบริหารงานของนักการเมืองท้องถิ่นจะต้องบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลเพื่อให้บริการประชาชน แก้ไขปัญหาให้ประชาชน และการตอบสนองต่อความต้องการของประชาชน มีการปฏิบัติงานเป็นไปตามเจตนารมณ์ของกฎหมาย จึงส่งผลให้การบริหารงานเป็นที่ยอมรับ และได้รับความไว้วางใจจากประชาชนในพื้นที่ ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีขึ้น ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านสุขภาพ ด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม เมื่อพิจารณาในแต่ละด้านจะพบว่า ในด้านสุขภาพ หลักธรรมาภิบาลที่มีความสัมพันธ์เชิงบวกด้วยมากที่สุดคือ หลักนิติธรรม เช่นเดียวกับด้านมาตรฐานความเป็นอยู่ ด้านการศึกษา ด้านเศรษฐกิจ และด้านการคุ้มครองทางสังคมและการมีส่วนร่วม สอดคล้องกับงานวิจัยของ รินทร์ชิสา เกล็ดประทุมกานต์ และ พงษ์เสฐียร เหลือง อลงกต (2563) ได้ศึกษาอิทธิพลของธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผลองค์การขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใน จังหวัดนครสวรรค์ ผลการศึกษา พบว่า องค์ประกอบของธรรมาภิบาลมีความสอดคล้องกับข้อมูลเชิงประจักษ์อย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ 0.01 และยังสอดคล้องกับผลการศึกษาจาก

สรุป

จากการศึกษาเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์การบริหารส่วนตำบล จังหวัดเลย โดยภาพรวมมีความสัมพันธ์เชิงบวกในระดับสูง ($r = 0.741$) ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และมีองค์ความรู้ที่ได้จากการวิจัยดังนี้

1) การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลมีความเชื่อมโยงกับคุณภาพชีวิตของประชาชน ผลการวิเคราะห์ชี้ให้เห็นว่า การดำเนินงานขององค์การบริหารส่วนตำบล (อบต.) ที่ยึดหลักธรรมาภิบาล เช่น หลักความโปร่งใส ความรับผิดชอบ หลักนิติธรรม และการมีส่วนร่วมของประชาชน มีความสัมพันธ์เชิงบวกอย่างมีนัยสำคัญกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในพื้นที่ ซึ่งแสดงให้เห็นว่าธรรมาภิบาลไม่ใช่เพียงกรอบแนวคิดในการบริหารงาน แต่ยังเป็นปัจจัยสำคัญที่ส่งผลโดยตรงต่อความเป็นอยู่ของประชาชน

2) หน่วยงานปกครองส่วนท้องถิ่นมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมคุณภาพชีวิตอย่างยั่งยืน องค์การบริหารส่วนตำบลในฐานะหน่วยงานที่อยู่ใกล้ชิดประชาชนมากที่สุด มีศักยภาพในการตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนอย่างตรงจุด การนำหลักธรรมาภิบาลมาใช้ในการบริหารงานจึงช่วยสร้างความเชื่อมั่น ความไว้วางใจ และการยอมรับจากประชาชนในท้องถิ่น

3) หลักธรรมาภิบาลควรถูกบูรณาการในเชิงนโยบายเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน ผลการวิจัยสามารถนำไปต่อยอดในเชิงนโยบาย โดยการส่งเสริมให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ บูรณาการหลักธรรมาภิบาลเข้ากับแผนพัฒนาองค์กรและยุทธศาสตร์การบริการประชาชน เพื่อยกระดับคุณภาพชีวิตในมิติต่าง ๆ ทั้งด้านสุขภาพ การศึกษา เศรษฐกิจ และสังคม

ข้อเสนอแนะ

1) ควรมีการศึกษารายละเอียดทั้งในเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลเชิงลึกในการศึกษาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อคุณภาพชีวิตของประชาชน ในการค้นคว้าหาข้อเท็จจริงต่างๆ และจะได้เป็นแนวทางในการดำเนินการกิจต่างๆของหน่วยงานราชการให้มีประสิทธิภาพและประสิทธิผลต่อไป

2) ควรมีการศึกษการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลส่งผลต่อประสิทธิภาพในการบริหารงานให้ประสบความสำเร็จในด้านอื่นๆด้วย เช่น ความสำเร็จของโครงการต่างๆ

3) ควรมีการศึกษาแนวทางการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในส่วนที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มผู้กำหนดนโยบายของหน่วยงานภาครัฐและหน่วยงานท้องถิ่นที่ส่งผลต่อการคุณภาพชีวิต เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในชุมชน จะได้เป็นความรู้ในการบริหารงานของหน่วยงานราชการต่อไป

เอกสารอ้างอิง

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น. (2562). ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ.2560-2569.

เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2568 จาก www.dla.go.th/visit/statelitics.pdf.

กรมส่งเสริมการปกครองส่วนท้องถิ่น. (2562). ยุทธศาสตร์กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น พ.ศ. 2560 – 2569.

โกวิท พวงงาม. (2557). รายงานการประเมินโครงการคัดเลือกองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการบริหารจัดการที่ดี เพื่อรับเงินรางวัลประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2557. กรุงเทพมหานคร: มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.

ณัฐกานต์ ศิริพงษ์. (2563). ธรรมาภิบาลกับการพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐประศาสนศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยขอนแก่น.

รินทร์ชิสากลัดประทุมกานต์ และ พงษ์เสฐียร เหลือง อดทน. (2563). อิทธิพลของธรรมาภิบาลที่ส่งผลต่อประสิทธิผล องค์การขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดนครสวรรค์. วารสาร มจร สังคมศาสตร์ปริทรรศน์. 9(2), 13-26.

วิชา คำพุ่ม. (2564). หลักธรรมาภิบาลกับการบริหารจัดการภาครัฐในยุคโลกาภิวัตน์. วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยมหาสารคาม.

วิวัฒน์ บุญเกษม. (2565). การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ส่งผลต่อคุณภาพ ชีวิตของประชาชนในจังหวัดนนทบุรี. วารสารวิทยาลัยนครราชสีมา (สาขามนุษยศาสตร์และสังคมศาสตร์). 16(2), 239-252.

สำนักงานสถิติจังหวัดเลย. (2566). รายงานสถิติจังหวัดเลย เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2568 จาก <https://loei.nso.go.th>

สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2565) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570. เรียกใช้เมื่อ 5 สิงหาคม 2568 จาก www.nesdc.go.th/ewt_news.php?nid=13651.

สุมาภรณ์ แซ่ลิ้ม. (2561). การศึกษาจัดกลุ่มประเทศในเอเชียตามลักษณะการพัฒนาทางด้านสุขภาพรองรับ
เป้าหมายแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี ด้านสาธารณสุข (พ.ศ. 2560-2579). วารสารกรมการ
แพทย์. 6(1), 83-98.

Yamane, T. (1973). Statistics: An introductory analysis (3rd ed.). New York: Harper and Row.